

מא:

לְוֹמֵר דָּךְ שְׁלִיחוֹת יד אינה צריכה חסרון. וא"ת המינה שומר שכן דליתיה קרא להכי אלא בשומר חנם מני"ל אי משומר שכן מה לשומר שכן שכן חייב בגנבה ואבדה וי"ל כיון דשליחות אלא מהך סברא דקרא דקרא עדיפא ופי' **קרנא בלא שבועה**. וא"ת ורבי יוחנן ור' אלעזר דלית להו הך סברא מני"ל דפ' ראשונה בשומר חנם ושניה בשומר שכן דנריש השואל (לקמן דף נד:) לא קיס לן אלא מהך סברא דקרא דקרא עדיפא ופי' רבינו שמואל דמסברא ידעינן דנפרשה ראשונה כתיב כסף או כלים ורגילות הוא לשמרם חנםם דליכא זהו טרחה ובפרשה שניה כתיב בהמה דליכא טרחה ורגילות לשמרה נשכר אלא נמי דלכ"ע אית להו דקרא דקרא עדיפא מכפילא בשבועה ומ"מ סבירא להו לר' יוחנן ולרבי אלעזר דאין ללמוד שומר שכן משומר חנם הקל כיון שיש בו חומרא שמשלם כפל מה שאין כן בשומר שכן ולע"ג דשומר שכן דלאי חמור שחייב בגנבה ואבדה¹ ומאן דלא פריך סבר דמכפל אפילו פירכא לא ענדינן משום דמה דמשלם כפל הוא מחמת קולא שהוא פוטר עצמו בגנבה כדמפרש גרייס מכלתין (דף ד. יטזט) גבי מורת חומה לא פריך והשתא אמי שפיר הא דריש השואל (לקמן דף נה.) גבי הא דגמר גנבה בשואל מקי' דשומר שכן דפטור באונס וחייב בגנבה ואבדה שואל לא כל שכן ופריך מה לשומר שכן דחייב כפול² ונצטוען טענת לסטים מוזיין והשתא תימה לפי מה דסבר דכפל הוי חומרא מאי פריך אדרבה כיון שהוא חמור הוה לו ליפטר מגנבה כדי שיתחייב כפל וע"ך ברייתא גופה שואל שחייב

בצבורה ומתה כו' אדרבה היא הנותנת דמפני שהוא חמור פטר צו הגנבה כדי לחייבו כפול ולפי מה דפרישית אמי שפיר וא"ת לה' יוחנן דסבר הכא דמכפל ענדינן פירכא וגם סבר רב יוסף דפרקי הכונס (ב"ק דף מ. וסג) גבי שומר אבדה לר' יוחנן דלסטים מוזיין גנב הוא אם כן גנבה ואבדה בשואל מני"ל די פריך דהשואל מה לשומר שכן שכן משלם כפל³ בלסטים מוזיין ושמני לסטים מוזיין גולן הוא איבעית אימא קרנא בלא שבועה עדיפא וי"ל דלר' יוחנן נפקא ליה מובי ישאל וי"ו מוסף על ענין ראשון וכה"ג יליף התם⁴ לעניין פטור בצעלים ואע"ג דרבי יוסי כרבי נהוראי הוא מנא וסבר דקרא עדיפא וכן ברייתא דהשואל (לקמן דף נה.) סבר דקרא עדיפא או לסטים מוזיין גולן הוא ור' יוחנן פליג בתרוייהו הא לא קשיא דר' יוחנן סבר כמנא דהכונס (ב"ק דף מ:) דקאמר לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם כפל לכך שלא זה יד חייב דקאי אמליתיה דרבי יוסי צר' נהוראי:

רבא אמר לא תיבא שְׁלִיחוֹת יד בו'. פרש"י דקצר אפילו כרבי אלעזר ואין להקשות לפירושו הא דקאמר ואידך שלא תאמר דיו והא תרוייהו צריכי לאינה צריכה חסרון לר' אלעזר דהא לא יליף שומר שכן משומר חנם דהא בתר הכי פריך ולמ"ד⁵ ש[שליחות יד] צריכה חסרון תרתי למה לי ולדידיה לא ילפינן חד מחצריה אפילו הכי לא מוקמינן תרוייהו לדיו והיינו משום דכפ"ל דכיון דשליחות יד חייב בתרוייהו גליי מלתא בעלמא למילף דין של זה זה ועוד יש לומר דרבא צא לפרש דהא דאמר ר"א דא ודא אחת היא לא ששניה צריכי לגופייהו דאמרינן אלא ששניהם מיותרין דגמר להו משואל וסבר רבא קרנא עדיפא ושפיר גמר שומר שכן משומר חנם וכולי עלמא זה מזה מהיו ברייתא דהכונס (סג) סברה דלא ילפינן דא מזה דקמני לא אם אמרת בשומר חנם כו' **חדא** לומר [דך שליחות יד] אין צריכה חסרון. וא"ת ויליף משואל לאינה צריכה חסרון דמשעת משיכה חייב באונסיה אע"ג דלא נשתמש כדאמר בפ' השואל (לקמן דף נט.) גבי שואל קורדוס מחצירו כ"ש שומרין שמושינן להשתמש שלא מדעת צעלים שחייבים וי"ל בשואל דין הוא כיון דמושך לדעת צעלים חשיב כאילו נשתמש זה לדעת כן שאלה ולא לאוקמה ביטולא אצל שלא לדעת אינו חשיב כאילו כבר נשתמש בצביל משיכה לצדה לכך לא ילפינן משואל אלא משיכה שיש בה חסרון: **חדא** דדיו וחדא לבדתיבא. ולמ"ד נמי אינה צריכה חסרון דלריכי תרוייהו יליף שפיר ג"ש לכדמנא לפי שיש כל כך תיבות בזה כמו בזה אם לא שלא ידו במלאת⁶ ריעהו:

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

ואני אומר. ר' יוחנן פליג אדרבי יוסי בן נהוראי רביה ואמר אף היא לצורך נאמרה. ולוי ס"ל כרבי יוסי בן נהוראי למדרש מיניה דאין צריכה חסרון דאי מקרא קמא לא חיסק אדעמין לחיוביה עד דמחסר ליה: בשומר חנם נאמר ונקרב בעל הבית וגו'¹ בשומר שכן כתיב שזענת ה' תהיה וגו'²

ואמרינן בהשואל (לקמן דף נד:) פרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם שניה בשומר שכן וכתיב בתרוייהו אם לא שלא הא אם שלא נתחייב דבדריס שהוא פטור עליהם כגון שומר חנם בין בגנבה בין באונסין דמדשלח זה יד קנאה וקמה נרשמו ושומר שכן פטור בנתא או נשכר או נשנה דהיינו אונסין: **שומר חנם שפטור**. כל זמן שלא שלא זה יד דכתיב אם לא ימנא הגנב ונקרב צעה³ דנשבע שלא שלא זה יד ולא פשע בשמירתו ופטור דאמרינן לקמן בשמעתין דהאי ונקרב שזענה הוא: **שומר שכן שחייב בגנבה ואבדה**. דפרשה שניה צו נאמרה וכתיב זה אם גנב יגנב כו'⁴: לא כ"ש. שאם שלא זה יד חייב באונסין: דא ודא אחס ביא. כמשמעה של זו כך משמעה של זו לפי ששתייה וואן כאלן מקרא יתר: מאי דא ודא אחס ביא. למעשה שנות הלא לא הוצרכה השניה: **שומר חנם שפטור עצמו בטענה גנב**. כלומר גנב גנבה ממני ובאו עדים שהיא אכלו משלם משלומי כפל דכתיב אם לא ימנא הגנב וגו'⁵ ודרשינן בצבא קמא (דף סג.) אם לא ימנא כמה שזמר אלא שהוא עצמו גנבו מה כתיב אחריו אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים. אבל שומר שכן אינו משלם כפל שאם טען גנבה משלם קרן ששרי אינה חייב בגניבה וטענה אחרת אינה מציאה אותו לדי כפל: קרנא בלא שזענה עדיפא מכפילא בשבועה. חמור שומר שכן שחייב בקרן עד שלא נשבע לשקר במקום ששומר חנם פטור דהיינו גניבה ואבדה משומר חנם שמשלם כפל ומדה זו אינה אלא לאחר שנשבע לשקר שנגנבה ובאו עדים שהוא גנבה דכי אחרבי כפל צטוען טענת גנב לאחר שבועה אחרבי דלחקמן בשמעתין: **רבא אמר**. אפילו לרבי אלעזר נמי אחיא דלא תימא כו': וסיפי משואל. שחייבו הכתוב באונסין בשביל שכל הנאה שלו ושולח יד נמי כל הנאה שלו: ⁶ (ומה שואל) **שזענת צעלים**. שלא זה יד לעשות מלאכתו חייב באונסין: **שומר חנם ושומר שכן**. השולחין יד שעושין מלאכתן שלא לדעת צעלים לא כ"ש דחייב שזו באונסיה: למעשה נאמרה. בשמיה: **חדא לומר** לא שליחות יד אינה צריכה חסרון: ואידך. האמורה בשומר שכן: **שלא סאמר דיו לצא בו'**. אם לא נאמרה בשאר שומרין ולמדה משואל הייתי אומר דיו לשליחות יד דשומרין שזא מדין שואל להיות כנדון: מה שואל. אם צעליו עמו כתיב לא ישלם אונסין אף שומרין ששלחו יד אם צעליו עמו יפטור כתב קרא ימירא לחייבו אפילו בצעלים וגלי רחמנא בחדא והוא הדין בצולוהו: **לשזענה**. והכי קאמר אם לא ימנא כמה שאמר שנגנבה אלא הוא גנבה והוא כבר נקרב אל הדיינין לשזענה ונשבע לשקר ואח"כ באו עדים אשר ירשיעון הדיינין ישלם כפל: **אחס אומר**. קריבה לשזענה או אינו אלא קריבה לדין משמעה שטען בצ"ד גנבה אע"פ שלא נשבע ישלם כפל אם באו עדים: **נאמר שליחות יד למטה**. אצל שומר שכן שזענת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלא: **ונאמר שליחות יד למעלה**. ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלא: **אף כאן לשזענה**. למדנו שאין משלמין כפל ע"י טענת גנב אלא לאחר שזענה וגם למדנו שנפטור מגנבה ואבדה בשזענה: מתני'

מציאה אותו לדי כפל: קרנא בלא שזענה עדיפא מכפילא בשבועה. חמור שומר שכן שחייב בקרן עד שלא נשבע לשקר במקום ששומר חנם פטור דהיינו גניבה ואבדה משומר חנם שמשלם כפל ומדה זו אינה אלא לאחר שנשבע לשקר שנגנבה ובאו עדים שהוא גנבה דכי אחרבי כפל צטוען טענת גנב לאחר שבועה אחרבי דלחקמן בשמעתין: **רבא אמר**. אפילו לרבי אלעזר נמי אחיא דלא תימא כו': וסיפי משואל. שחייבו הכתוב באונסין בשביל שכל הנאה שלו ושולח יד נמי כל הנאה שלו: ⁷ (ומה שואל) **שזענת צעלים**. שלא זה יד לעשות מלאכתו חייב באונסין: **שומר חנם ושומר שכן**. השולחין יד שעושין מלאכתן שלא לדעת צעלים לא כ"ש דחייב שזו באונסיה: למעשה נאמרה. בשמיה: **חדא לומר** לא שליחות יד אינה צריכה חסרון: ואידך. האמורה בשומר שכן: **שלא סאמר דיו לצא בו'**. אם לא נאמרה בשאר שומרין ולמדה משואל הייתי אומר דיו לשליחות יד דשומרין שזא מדין שואל להיות כנדון: מה שואל. אם צעליו עמו כתיב לא ישלם אונסין אף שומרין ששלחו יד אם צעליו עמו יפטור כתב קרא ימירא לחייבו אפילו בצעלים וגלי רחמנא בחדא והוא הדין בצולוהו: **לשזענה**. והכי קאמר אם לא ימנא כמה שאמר שנגנבה אלא הוא גנבה והוא כבר נקרב אל הדיינין לשזענה ונשבע לשקר ואח"כ באו עדים אשר ירשיעון הדיינין ישלם כפל: **אחס אומר**. קריבה לשזענה או אינו אלא קריבה לדין משמעה שטען בצ"ד גנבה אע"פ שלא נשבע ישלם כפל אם באו עדים: **נאמר שליחות יד למטה**. אצל שומר שכן שזענת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלא: **ונאמר שליחות יד למעלה**. ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלא: **אף כאן לשזענה**. למדנו שאין משלמין כפל ע"י טענת גנב אלא לאחר שזענה וגם למדנו שנפטור מגנבה ואבדה בשזענה: מתני'

מציאה לאינה צריכה חסרון דמשעת משיכה חייב באונסיה אע"ג דלא נשתמש כדאמר בפ' השואל (לקמן דף נט.) גבי שואל קורדוס מחצירו כ"ש שומרין שמושינן להשתמש שלא מדעת צעלים שחייבים וי"ל בשואל דין הוא כיון דמושך לדעת צעלים חשיב כאילו נשתמש זה לדעת כן שאלה ולא לאוקמה ביטולא אצל שלא לדעת אינו חשיב כאילו כבר נשתמש בצביל משיכה לצדה לכך לא ילפינן משואל אלא משיכה שיש בה חסרון: **חדא** דדיו וחדא לבדתיבא. ולמ"ד נמי אינה צריכה חסרון דלריכי תרוייהו יליף שפיר ג"ש לכדמנא לפי שיש כל כך תיבות בזה כמו בזה אם לא שלא ידו במלאת⁸ ריעהו:

אמר

מסורת הש"ס

16 ולקמן נד: ב"ק מ:1, 17 ב"ק סג: 18 ונמרות כב:, 19 רש"י מ"ו, 20 תר"יה ער, 21 מהרי"ם, 22 י"ל משני בלא ר', 23 ר"מ, 24 ולקמן צדה:, 25 מהרי"ם

תורה אור השלם

1 אם לא יקוצא הנבב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא ישלח ידו במקלאת ריעהו: שמות כב ז

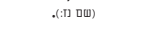
הנהגות הב"ח

16 נב' אחת היא משום דליכא: 17 שם דשלח זה יד:

מוסף רש"י

דיו לבא מן הדין להיות כנדון. כלומר לא להמיר בחומר מנקל האול ונא ללמוד מן הקל אלא דיו ללמד שהיא ממלמד ורשבי"ם ב"ב קי"א. הכתוב למדך שאין ראוי להטיל על האדם מן הדין יותר מהדין (ובחי"ם סט.) ונקרב וגו' לשבועה. שיון שטוען וגונב מניח האיש יטען שנגנבה ויפטור (ב"ק סג.) או אינו אלא לדין. לפרשן, דשומר חנם שטוען גנבה יטען, דהאי קרא בשומר חנם כתיב דאמרינן בהשואל (סג.) קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה. דכפל אינו בשומרין עד שישבע לשקר שנגנבה הימנו, ואח"כ באו עדים, הלכך קנסא משום שזענה הוא דנקסיה דחממה (סג) (סג)

מוסף תוספות

א. ילפותא. ר"פ. ב. בעלמא הוא לפרש מה נקרא שליחות יד. מוס' כ"ה"ש. ג. שכן מדה היא בתורה דאפי' אם יש ק' חומרות בלמד, אם יש חומרא א' במלמד שאינה בלמד, לא ילפינן ליה אלא פריכ' מהאי פירכא יחידית. ר"פ. ד. בטוען ומדוכח. ה. ומדוכח בכל אלו החיבות שבוה וכו' דרשינן גו"ש, שהיה יכול לקצר הלשון וכו'. מיוחס לרשב"א.

עין משפט
נר מצוה

מב:

בַּלְּ המפקיד עץ דעת אשתו ובניו הוא מפקיד. אומר ר"ת דהיינו לענין שאינו יכול לומר את מהמנת לי בשבועה ולא האץ א כלל אם פשעו אפי' אין להם מה לשלם ישלם הנפקד דאם לא כן כל מה שהופקד אצל צעה"ח תבא אשתו ותאכל ותפטר וכן נמי הכל משתבעא אמיה דהנהו זוזי

אוחציניהו בקרעליתא שלא פשעה והא דקאמר נימא לה לאמימי לישלמא לאו משום דאם לא היה לה מה לשלם שיפטר הנפקד אלא משלם לנצח כשיהיה לה:

נימא ליה לאפוטרופוס ויז שאים
אמר [אנא] לבקרא מסרתיה.

משמע דאם לא היטה זאת הטענה הוי פושע וחייב וקשה דצפ"ד וה' (צ"ק דף נט. ושם ד"ה דא) אומרינן מעליית מאן מעליית יתומים דאי אמרת מעליית אפוטרופוס ממנעי ולא עבדי¹ אלמא פטורים מן הפשיעה וממתני' להנזקין (גיטין דף נג.) דקמי מיניה צ"ד לא ישבע מיניה אזי יתומים ישבע אלא שאול אומר חילוף הדברים אין להוכיח דחייב בפשיעה ד"ל דהשבועה לא היא שלא פשע אלא שלא עבד כלום משלםס משום דמורי הימירא טררח קמיהו וי"ל דודאי אפוטרופוס חייב בפשיעה כדמשמע הכא ולא ממנע כיון שהחזיקוהו בנאמן אצל התם שלא מנובו לצורך היתומים אלא לתקנת העולם שלא יזוקו משורס התם דוקא חיישין דלמא ממנעי והכי איתא בירושלמי פרק המקוקין דקאמר אחי' דר' יוחנן כרננן בתמיא פירוש כרננן דאמרי מנובו צ"ד לא ישבע אפילו סבר כאבא שאול צעי יהוא בר נש מיתן בגין דמתקרי מהימן פי' רואה יתן אם יפשע ולא ימנע כיון שנקרא נאמן אצל הכא שלא הועמד אלא לתקנת העולם חיישין דלמא ממנע אחי' דרבי יוסי בר חנינא כאבא שאול בתמיא אפילו סבר כרננן אדם מצרים עצמו מן השבועה ואין מצריה עצמו מן התשלומין פירוש שכועה שפסע רואה לשלם אצל אם נאנצ אינו חפץ לשבע שלא פשע דא"כ חושדן אומיט):

הבא בספסירא דובן מהכא וזבן א"הבא
ומספקא ליה צהא אלינא דר' יוסי דאמר תחזור פרה לנעלים הראשונים אלמא משכיר במקום שוכר קאי ואית ליה דינא צהדי שאלו והכא נמי ספסירא במקום יתמי¹ קאי ואית ליה דינא צהדי צקרא כאליו הוי שומר שלו או דלמא לא דמי דהתם דאי קאי משכיר במקום שוכר דשוכר שייך בגוף הפרה שהרי שכרה אכל גבי יתמי כיון דמקח טעות הוא אין להם בגוף השור מלומה אך יעמוד הספסירא בנקומס¹ ומיהו אי לא דענין צקרא אלא צהדי מוראי האקוממיה הוה פשיטא ליה דמיחייב צקרא אע"ג דמקח טעות הוא ולית ליה דינא צהדי ספסירא כיון דפשע חייב דספסירא תובע ליתמי שורו שמת בפשיעה והם שומרים חנם עליו והיתומים יחזרו על הצקרא שיפטורם מן הספסירא כי פושע הוא:

דמי בשר בזור.
פרש"י הטיל פשרה צנייהם ורצונו תס פירש דדין גמור הוא דאם היה מודיעו היה הספסירא שוחטו מיד ומוכרו בזול¹ ולא היה יכול להשהותו עד יוס השוק שהיה מת קודם: **באי אמר אי מהאי רמי מהאי לא תרמי**.
ואם תאמר דצפ"ד התקבל (גיטין דף סה: ושם ד"ה הא) תמי חלד ערב לי בתמרים ועירב לי בגרוגרות עירובו עירוב ותנא אידך אין עירובו עירוב כלן שצור כלן שצל צחירו וקמפרש"י דשלו הוי קפידא ואע"ג דלא אמר ליה מהא לא תערב ויש לומר דבשני מינין הוי קפידא אע"ג דלא א"ל מהאי לא תערב וגבי הצא לי מן החלון והציא מן הדלוסקמא (מעילה כא.) דשליח מעל אע"ג דמינן אחד הוא התם מיירי שלא היו במקום אחד והכא מיירי שהיו צבית אחד ולא היה לו לידע שאמר דוקא מהאי רמיט):

בביס.
פרש"י שהיה הכשות מלא קואים ולא השצית בשכר כ"א מעט וא"פ פשיטא שלא יתן יותר אלא כמו ששוא להטיל בשכר וי"ל דאע"פ שהיו שוים יותר למאכל הצמה לא ישלם אלא מה ששוא לשכר דלארץ הס צמחיה [יין] (שם דף טו:) דגמלא זוטרא גנובתיה משום דאלכא כיסי כי היכי דלא לישתמרי צה ור"ח פירש כיסי הוא שם כשות שצריך ריכוך וצלא ריכוך אין שוה להטיל בשכר ולכן לא היה שכר טוב וקמ"ל שלא ישלם אלא כמו ששוא השכר אע"פ שהיו שוים הרבה יותר שצדצר מועט היה נעשה הריכוך:
תמא היכי דנא, נימא לאפוטרופא שלים, אמ' אנא לבקרא מסירתיה, אכאלא שריי ליה, לא הוינא ידע דלא מצי למיכל. ואמרי' בקרא שומר שכר דיתמי הוא, איבעי ליה לעינאי אי אכא פסידא ליתמי, ואסיק, וא הוכרח בעל הבית הוא, מקח טעות הוא וחייב פסידא דלא הוינא ידע דלית אף ככי ושיני, ומשלם בקרא דמי בשר בולט (י). תוספ[ת]. המפקיד שירות אצל חבריו, אינ"פ שאין כתובין על שמו הרי זה מחזיר לו את שלו, מת יתן לירשיו, ואם אמ' בשעת מיתוהו יתנו לפלו' שהן שלו, יעשה מפורש כפירשו. תהא **דאקרא שוואת גביה**, וזהו ליה לרדייה נמי כראי דכשוותא אחותיה, אמ' ליה לסרטיא מיהא כשוותא רמי, אול סרטיא רמא מכשוותא דהוה פיקדון גביה. אמ' רב עמרם היכי דינא, נימא לבעל הפיקדון שלים, אמ' אמרי לסרטיא מכשוותא דירי רמי, סרטיא אמ' לא אודען מיהא רמי מיהא לא תרמי. חזקין, אי שהא סרטיא שיעור לאיתויי מכשוותא דידיה ולא איתיה, גליא דעתיה דנחא ליה, ואי לא שהא, משלם למריה דכשוותא שיעור מאי דמישתרשי ליה. ואי הוה חלד ולא אישתרשי ליה מדי',

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

כל המפקיד נו'. על דעת שלא יהא שומר נמנע מלמוסרן לאנשי צימו הגדולים ונאמנים לו הוא דמפקיד: **נימא לה לאימיה**. שתשלם בשביל שלא קצבתו: **לנקרא מסרטיא**. היה לו להודיעני שאינו אוכל: **אינעי לי לעיני**. אם אוכל אם לאו: **אי איכא פסידא ליטמי נו'**. מירוצא הוא:

דאשכחיה למריה דסורא. המוכר: **ושקול דמייהו**. דלמרי ליה מקח טעות הוא: **אלא מאן טעיין**. מי תובע כלום דקאמר (י) צהא היכי נדיינו: **מריה דסורא טעיין**. ושאל שמתה בהממו אצלך ותובע את האפוטרופוס: **ספסירא**. קונה ומוכר בהמות בשוק ציוס שקנה מוכר: **משפטע ספסירא**.

דלא הוה ידע: **ומשלם צקרא דמי צשר צול**. וממיה אמי מנין לרמי צר חמא דין זה מה לו לספסירא עם הרועה לא שומר שלו הוא ונראה לי דמתניתין (לעיל דף לה:) דהשוכר (א) הפרה לחצירו והשאלה לאחר ומתה דכרעה דקאמר ר' יוסי יחזיר פרה לנעלים ואקוממא¹ הלכה כר' יוסי אלמא אע"פ שאין הצעלים צעלי צברים של שאל והשוכר שהוא לו צעל צברים אינו חסר כלום שהרי פטור צאונסין אפי' הכי הואיל ויש לו דין על השאל לצבות יעמדו הצעלים הראשונים במקומן וגו' מן השואל ה"נ הואיל ויש ליתומים לצבות מן הרועה שהוא שומר שגר שלהם יעמדו צעלים במקום היתומים וגו'.

ומיהו אי הוה מפסדי יתומים לא היה עושה פשרה בנמני יתומים לשלם צול דיתמי לאו צי מחילה יניחו אצל עכשיו שהוא מגבה לנעלים ואלן אין פשיעה כל כך דלמרי צהדי מוראי אקוממיה נו' הטיל פשרה צנייהם ולא ישלם כל דמי השור כמות שהוא חי אלא העור יחזיר לנעלים והצשר שמין וישלם שני שלשים דהיכא דלמרינן בגמרמ משלם צול כל זוזא שהוא שש מעה סכף חשבינן צארצעה דנקי¹ צפרק מי שמת (כ"ב דף קמז:): **כשואל**. המולין¹ שמטילין למוך השכר: **כריא**. כרי: **אמר ליה**. צעל הצית: **לפרסיה**. לאשר על צימו העושה שגר שלו: **מהא רמי**. הראהו הכרי שלו וא"ל מזה

תטיל א לשכר¹ מאידך. של פקדון: **ואי דשאי שיעור נו'**. גמ' פריך אם היה שגר שלו קרוב ושל פקדון רחוק ושהא השלים שיעור מהלך דרך הקרוב ולא אייתי: **גלי דעפיה**. דצעל הצית דניחא ליה שהרי ידע שמשל פקדון הוי ולא מיחה צידו: **והא קמפרש"י ליה**. והלא הוא נשכר הכשות של פקדון שהטילו בשכר ואלו עומד וישלם משלו: **חלא**. החמין: **צניפי**. שהיתה כישות (י) גרועה וקוליס מעורצין צה ולא השצית השכר כלזונו וקשה צענייו שהטילו צמכו: **ומשלם**

ומיהו חס עליו והיתומים יחזרו על הצקרא שיפטורם מן הספסירא כי פושע הוא:

דמי בשר בזור.
פרש"י הטיל פשרה צנייהם ורצונו תס פירש דדין גמור הוא דאם היה מודיעו היה הספסירא שוחטו מיד ומוכרו בזול¹ ולא היה יכול להשהותו עד יוס השוק שהיה מת קודם: **באי אמר אי מהאי רמי מהאי לא תרמי**.
ואם תאמר דצפ"ד התקבל (גיטין דף סה: ושם ד"ה הא) תמי חלד ערב לי בתמרים ועירב לי בגרוגרות עירובו עירוב ותנא אידך אין עירובו עירוב כלן שצור כלן שצל צחירו וקמפרש"י דשלו הוי קפידא ואע"ג דלא אמר ליה מהא לא תערב ויש לומר דבשני מינין הוי קפידא אע"ג דלא א"ל מהאי לא תערב וגבי הצא לי מן החלון והציא מן הדלוסקמא (מעילה כא.) דשליח מעל אע"ג דמינן אחד הוא התם מיירי שלא היו במקום אחד והכא מיירי שהיו צבית אחד ולא היה לו לידע שאמר דוקא מהאי רמיט):

בביס.
פרש"י שהיה הכשות מלא קואים ולא השצית בשכר כ"א מעט וא"פ פשיטא שלא יתן יותר אלא כמו ששוא להטיל בשכר וי"ל דאע"פ שהיו שוים יותר למאכל הצמה לא ישלם אלא מה ששוא לשכר דלארץ הס צמחיה [יין] (שם דף טו:) דגמלא זוטרא גנובתיה משום דאלכא כיסי כי היכי דלא לישתמרי צה ור"ח פירש כיסי הוא שם כשות שצריך ריכוך וצלא ריכוך אין שוה להטיל בשכר ולכן לא היה שכר טוב וקמ"ל שלא ישלם אלא כמו ששוא השכר אע"פ שהיו שוים הרבה יותר שצדצר מועט היה נעשה הריכוך:
תמא

היכי דנא, נימא לאפוטרופא שלים, אמ' אנא בהרי תורא אוקומתיה, אוכלא שריי ליה, לא הוינא ידע דלא מצי למיכל. ואמרי' בקרא שומר שכר דיתמי הוא, איבעי ליה לעינאי אי אכא פסידא ליתמי, ואסיק, ואם המוכר הוא וחייב פסידא דלא הוינא ידע דלית אף ככי ושיני, ומשלם בקרא דמי בשר בולט (י). תוספ[ת]. המפקיד שירות אצל חבריו, אינ"פ שאין כתובין על שמו הרי זה מחזיר לו את שלו, מת יתן לירשיו, ואם אמ' בשעת מיתוהו יתנו לפלו' שהן שלו, יעשה מפורש כפירשו. תהא **דאקרא שוואת גביה**, וזהו ליה לרדייה נמי כראי דכשוותא אחותיה, אמ' ליה לסרטיא מיהא כשוותא רמי, אול סרטיא רמא מכשוותא דהוה פיקדון גביה. אמ' רב עמרם היכי דינא, נימא לבעל הפיקדון שלים, אמ' אמרי לסרטיא מכשוותא דירי רמי, סרטיא אמ' לא אודען מיהא רמי מיהא לא תרמי. חזקין, אי שהא סרטיא שיעור לאיתויי מכשוותא דידיה ולא איתיה, גליא דעתיה דנחא ליה, ואי לא שהא, משלם למריה דכשוותא שיעור מאי דמישתרשי ליה. ואי הוה חלד ולא אישתרשי ליה מדי',

מסורת הש"ס

(א) לעילנ"ו, (ב) [פי' פירוש תמוס' דע"ז מת, ד"ה כתי, (ג) בכתי"א אחר, רבא, ועי' רשי"י ד"ה אלא, (ד) [צ"ק קצ, תמונתו ל: צ"ב קמנ": (ה) [צ"ל רמי בר חמא], (ו) [לעילנ"ו], (ז) צ"ל שפיר, רש"ל, (ח) [בגטין פ"ה ה"ד], (ט) [ונשי' מוס' גיטין כג: ד"ה הלכה], (י) [לעיל לה:], (יא) צ"ל וקמפרשינן, (יב) [רש"י, ח' ונשי' מוס' גיטין כה: ד"ה ה"ה סה: ד"ה הא ואלא, גיטין סה: ד"ה הא ואלא,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומשלם בקרא דהשוכר פרה מחבירו ופי' ר' יוסי תחזור: (ב) שם ד"ה צניפי שהיתה כישות דזרעה בקצנים וקוליס מעורצין:

גליון הש"ס

רש"י ר"ה ומשלם בקרא דמי בשר בזור כ"ב ע"א מי ששת. עי' צ"ח כ"ע ע"א רש"י ד"ה דמי שערין:

לענין רש"י

המולין. כישות.

מוסף רש"י

כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד. על דעת שהפיקד מוסר לאשתו ובניו הגדולים (לעיל דף נט.) עשה שגר מתמרים של צעל הצית למחלת שגר (קדושין כב.) והא קא משתרשי ליה. הרי נהנה מהם. גיטין (נד.) כיסי. קוליס (שבת נט.).

מוסף תוספות

א. אלא משתבעי אינהו ופטירי. מוס' איהו.
ב. אלא ש"מ דחייב. ר"ס. דאי לא תימא דכי לא שבקת חיי לכל מפקיד. ר"ן לו. ג. גבי שור של יתומים שנחנ. מוס' גיטין נט. ד. ולרבי יוסי בר' חנינא נמי דאמר מעלייתא דאפוטרופוס [תאן] תחזרין ונפרעין מיתומים לכי גדלי. מוס' גיטין סג. ועי' מהר"ם. ה. דכיון דשקיל יתמי זוזי ממריה דתורא א"כ הוי תורא גבייהו פקדון והווי אינהו שומר חנם דמאריה דתורא ובקרא שומר שכר דיתמי הוא והווי ליה כמו שומר שמוסר לשומר. ר"פ וע"ש.
ו. שהראשון הוא היה שומר של בעלים, ושלוחו חשוב לגבי שומר שני. ריעניא. ז. והר"ז באדם שאמר לרועה שפיר פרה של פלוני שאין הרועה נעשה שומר כלל. ריעניא. ח. כי לא היה שור יוחר כי בשר הנשחט קורם יום השוק צריך למוכרו בזול. רמ"ש.

^[1] מכאן ועד 'אודהיה צה' מקומו לעיל לפני אמר רבא. צ"ל (ג' דף דהא: א) ע"ג לשון הירושלמי דלהלן, ועיבוד ערך ממל: כל הן צימו, מרג' כוליה מידלא דעייסא: (ד) עדים. ה) פירש את מסקנת הגמרא לענין לפעור את הספסר מלהחזיר הדמים ליתומים, וחזיב הרועה לשלם להם דמי בשר בזור. רמא אן האל ה' מכריח פטין"י.

(א) קדושין נג: [ומעלה כה:]; (ב) בבבא' אריא איר' ויחנן ופי' פוראי' (ג) לעיל טז: לקמן מה, (ד) בבבא' רב הונא, ופי' פוראי'; (ה) [מס' דמעשה ספינ' מעלה כה: [ועי"ש במס']; (ו) ב"ק סה; (ז) גי' ב"ק רבא ועין מס' ע"כ דיה' אלה; (ח) [ב"ק כג: יז: קה. פסחים כג:]; (ט) [ב"ק כג:]; (י) [ע"ב]; (יא) צ"ל מותרין אפלוגמא' גי' ע"ל דמ: (א) בא"ד פוסק עמו על הגדיש; גי' לקמן ע"ד ע"כ:

מ' רש"י,

הנהגות הב"ח

(א) גמ' דהואיל ונהנה מהנה; גי' ע"ל דף פא ע"א: (ב) [תוב' ד"ה מאי וכו' דמימי' אפלוגמא' גי' ע"ל דמ: (ג) בא"ד פוסק עמו על הגדיש; גי' לקמן ע"ד ע"כ:

מ' רש"י,

מוסף רש"י

שולחני מחלקי מעות ונתן מטבעותיו בשלמן לשלמי' (ע"כ ע"ב); חנוני כבעל הבית; שא"ט תיך תמיד למעט; שומטין לו פירות וכל מנח חטאת נאכלתן; ודי לו מניעוט מעות שדרי' (קדושין כג); שא"ט רגיל בחטופין כשלמח; וינין ק' וינין ק' לא יגע סבן (שולח' כא); ר' יהודה אומר בשלחני; דלפעמים נמי הוא רגיל להלקיף כשלמי' לפיכך דרי' כשלמי' מעל (שם); ולר"ך תמיד למנות לקנות סחורה (קדושין כג); בלשטים מוזין; דלמס' הוא (קטן נח); המפקיד מערה.

שולחני אצל שלחני אם צוררין לא ישתמש בהן; ולכשי' הפקדון אצלן לזכרון דלא היה נצי' דלשתמש בסו; לפיכך אם הולחן השלמי' מעל (שם); ואם מותרין ישתמש בהן; שלעמ' כן הפקדון אצלן מותרין; שיתפסק בכן שיתפסק; לפיכך לא מעל השלמי' אלא המפקיד (שם); דכשחשבה עמד דמיעד יעד שולחני לזכ' למעט מדר' (קדושין כג); השתא שריא ארבעה; נשעה שאכנה מן העולם (ב"ק טה); תברא; גדיים; או שחייב משלם ארבעה; מפרש טעמא דכל כמה דלחיה בעיניה ברושחא דמרי' קיימא; דאז נצי' לאדחיה; הלכך ברושחא דמרי' הוקרה וקחא שעתא דכמרי' ושמיה הוא דקא גזיל לא; אלא לחבר ממילא שעתא דלא ויהיא שעתא וזה הוא דשמי' (שם); כל הגולנין משלמין כשעת הגבולה; שדיחין ונינין ממש כשעת הגול' דכמרי' (ויפאר ה) אשר גול כמה שגול (פסחים כב);

מ' רש"י,

ומשלים לו דמי כיסו; דמי כשות של קוים לפי מה שהשנים גב' משום דלזכרון לא ישמשם בהן; בתמיה; ומה גילוי דעת יש כאן שאין חפץ שישתמש בהם ממחר שאם הן מותרין קאמרת ישתמש בכן דהמפקיד אצלנו יודע שהוא רריך דמיר למעות לזכרון נמי ישתמש דלר"ך כל אדם לזכר מעותיו;

ואפילו נאנסו; קאמר מתני' דחייב באחריותן ואפילו לא נשתמש בהן דהשתא הוי שואל עלייהו; נאנסו לא; כל זמן שלא נשתמש לא הוי שואל אלא אצדו דוקא חייב כשומר שכן; ואי שואל לא הוי שומר שכן נמי לא הוי; מה שכן נטל על שמירתם אלא על שמרן עליהם להחליפן ולהשתכר אם יבא לידו אמה מחייבו ושאלה היא זו שהרי כל הנאה שלו; כשהיא מודינא; אע"ג דלמינא לא הוי שואל מהשתא עד שישתמש מודינא דשומר שכן הוי; דהואיל ונהנה מהנה; לבעלים; המפקיד מעות; גוצר שהפקיד מעות הקדש כסבור שהן שלו; לא מעל גוצר; שחרי לא ברשות הוליאן ואינו שלוחו; מותרין;

דכזה ליה כנותן רשות והוא ליה שלוחו; לפיכך אם הוליא; שולחני מעל גוצר; ואי אמרת אפילו נאנסו; תנא מתני' דחייב שולחני באחריותן נאנסו משעה שהפקידו אצלן ילאו מרשות הקדש וצאו לרשות שולחני ונעשה כמו שהלוח לו ואין הולאה גדולה מזה מאי איריא הוליא; איידי דסגא ירשא הוליא; לאשמעינן רבותא דאפילו הוליא לא מעל תנא כיפא הוליא; בתנאי' ילקה בחסר וציתא; אם חסרו דמיה שהחלה צדוק יסלם דמיה כמו שהיתה שזה בשעה ששלח זה יד שהיא שעת הגזילה וכן כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה; וכגון שהולאה שאניה צעין אצל אם ישנה צעין כמות שגולה אומר לו הרי שלך לפניך כדאמרין גבי מטבע ונפסל מרומה ונעמלמל צפ' הגזל [קמח] (ב"ק דף יז:); וציתא; אם שהתה צידו משלל זה יד ונתייקרה ואח"כ הולאה לוקה ציתא דמיה לשלם כשעת הולאה; וציתא הלל אומרים כו'; בגמרא מפרש מאי קאמרין: **כשעת הסביעה**; כשעת שימצעו לזין וצגמרא^א כשעת טעמא; גב' ונכסוף; כשגולה; ולכסוף; כשיצאה מן העולם; סברה; גדיים; או שסייה; אחר שהוקרה; דאי איסה; כאן כשעת הסביעה הוה מהדרנא צעינא דכי אמרינן משלם כשעת הגזילה היכא דלימא צעין אצל ישנה צעין צין שהוקרה צין שהחלה חוזרת כמות שהיא הלכך הוליא ואם תצעה בעודה קיימת לאחר שהוקרה היתה חוזרת צעין אשתכח דההיא שעתא דקא שמי לה הוא דגזיל לה; וצמאי; אהיא פליגי בית הלל; אי בחסר;

כשהחלה דקאמרין צ"ש ילקה לשלם כדמים שהיתה כשעת הגזילה וקאמרין בית הלל כשעת הולאה; ומי אינא נאמן דאמר;

היכא דלימיה צעין דכל הגולנין לאו כשעת הגזילה משלמין;

אלא

וצפרק כל שעה (פסחים דף כג); גבי לפי דמים משלם ואח"כ רב דאמר צמרינא (ב"ק דף סה); וספ ד"ה גופא^א קרן כעין שגגנ^א (כ"ל וכו') ואוקמה כגון דמעיקרא שויא ד' ולכסוף שויא זוזא מאי קמ"ל מתני' היא ועוד מאי צעי הכס מאי טעמא דרב לביעי מאי טעמא דמתניתין

קין ומשגי גגנה ומיסי אחיה לקרן כעין שגגנ דוקא קרן ולא כפל^א:

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מאי איריא הוציא בי לא הוציא נמי; כיון דהיתר תשמיש מחייב באונסין ואח"כ הא דתנן לקמן בזהב (דף מד. מז: מזח); נתן לו מעות ולא משך ממנו פירות יכול לחזור צו לרב הונא דאית ליה דהיתר תשמיש מחייב באונסין וכן לרב יוסף בפרק אלו

מציאות (לעיל דף כט); המוכר אסור

ומשלם ליה דמי כיסי; **בתנאי'** «המפקיד מעות אצל שולחני אם צוררין לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אצל בעל הבית בין צוררין ובין מותרין לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן^א חנוני כבעל הבית דבריו ר"מ ר' יהודה אומר חנוני בשולחני; **גב'** משום דצוררין לא ישתמש בהן^א אמר רב אסי אמר רב יהודה בצוררין וחתומין שנו רב מרי אמר דבקשר משונה איכא דאמרי בעי רב מרי קשר משונה מאי תיקו; מותרין ישתמש בהן כו'; אמר רב הונא ואפילו נאנסו והא אבדו קתני בררבה^א דאמר רב רב נגבבו בלסמיין מוזיין אבדו שזמבעה ספינתו בים ורב נחמן אמר נאנסו לא^א אמר ליה רבא לר"ג לדידך דאמרת נאנסו לא אלמא לא הוי שואל עלייהו אי שואל לא הוי שומר שכן נמי לא הוי א"ל בהא מודינא לך^א דהואיל ונהנה מהנה בבהוא הנאה דאי מיתרמי ליה זבינא דאית בה רווחא זבן בהו הוי עלייהו שומר שכן איתיביה רב נחמן לרב הונא ^אהמפקיד מעות אצל שולחני אם צוררין לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל הגזבר ואם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם הוציא מעל הגזבר ואי אמרת אפילו נאנסו מאי איריא הוציא אפילו לא הוציא נמי אמר רביא הוא הדין אע"ג דלא הוציא ואיירי דתנא רישא הוציא תנא סיפא נמי הוציא; **בתנאי'** השולח יד בפקדון בית שמאי אומרים ילקה בחסר וביתר ובית הלל אומרים יכשעת הוצאה ר"ע אומר כשעת התביעה; **גב'** אמר רב^א ה"ה מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא השתא שויא ארבעה תברה או שתייה משלם ארבעה איתבר ממילא משלם זוזא מאי טעמא כיון דאי איתה יהדרא למרה בעינא ההיא שעתא דקא שתי ליה או דקא תבר לה קא גזל מיניה ותנן^א כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה איתבר ממילא משלם זוזא מ"ט השתא לא עבד לה ולא מדיד אבאי קא מחייבת ליה אההיא שעתא דגזלה ההיא שעתא זוזא הוא דשויא תנן בית הלל אומרים כשעת הוצאה מאי כשעת הוצאה אילימא כשעת הוצאה מן העולם ובמאי אי בחסר מי איכא למ"ד והא תנן כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה ואי ביתר היינו ב"ש אלא

מג.

עין מושפט נר מצוה

צו א ב ג ד ה מ"י פ"ו מהל' שאלא ופקדון הל' ו סמג הל' פא טושי"פ ח"מ ס' רצפ ספי' י:

צה ו מ"י פ"ו מהל' מעשה הל' ט וסל' י:

צצ ו מ"י פ"ג מהל' גולה הל' א סמג עשין פא עב טושי"פ ח"מ ס' רצפ ספי' ה:

ק ח מ"י ט ש הל' א ופיא' מה' גיגבה הל' יד סמג ש טושי"פ ח"מ ס' שגד ספי' י וס' שסב ספי' י:

ט ומ"י פ"ב מהל' גולה הל' ט טושי"פ ח"מ ס' שסב ספי' א:

קא י מ"י פ"ג מהל' גולה הל' ב טושי"פ ח"מ ס' שסב ספי' ב וספי' יא וספי' יב וס' שה ספי' ה:

מ' רש"י,

רבינו חננאל

(א) משלם ליה דמי כיסי, פי' כיסי כשחזא שאיהא מוחקת שיערין צריכא [ורכין] ותקין; המפקיד מעות אצל שולחני; אם צוררין לא ישתמש בהן; לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן; אוקמה ר' אמי בצוררין וחתומין; קשר משונה איבעיא ועלמה בריקו; הילכך לא ישתמש בהן; פסי'; מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן; אמי רב הונא ואפי' נאנסו; והאי דקתני במתני' אבדו; כדריבא דאמי; בפי' הובב (נח); נגבבו בליסטים מוזיין; אבדו שטבעה ספינתו בים; ורב נחמן אמ' נאנסו לא; אלא בבהוא דתנא דאי מתרמי ליה זבינא דאית ליה רווחא זבין [ב]הו הוי עלייהו שומר שכן; וקיימ' לן כרב נחמן; המפקיד אצל בעל הבית בין צוררין בין מותרין אל ישתמש בהן; לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן; חנוני כבעל הבית דבריו מאיר; ר' יהודה אומר בשלחני; וקיימ' לן כר' יהודה; ומתיב רב נחמן לרב הונא דאמי בשולחני אפי' נאנסו חייב; הא דתנן במסכת משילה (כא); המפקיד מעות אצל שולחני מותרין ישתמש בהם; לפיכך אם הוציא מעל הגזבר; ואי אמרת אפי' נאנסו חייב; הני מעות הקדש כיון דמסרינהו הגזבר לשולחני איחייב בהו באונסין; הוי להו כמלוה ואע"ג דלא אפקינהו ערין השלחני; למעול הגזבר; דהא הוא אפקינהו; ופריך רב הונא הוא הדין אע"ג דאבדו לא אפקינהו מעל הגזבר; ולא הוה בעי למיתנא הוציא; אלא (אייתי' [אידיך] דתנא רישא הוציא תנא נמי סיפא הוציא; פתני'; השולח יד בפקדון [בית שסאי אוסרים] ילקה בחסר וציתא; תנא כיצד; הפקיד לו משתי סאין בסלע ועמדו מארבע; משלם משתי סאין בסלע; הפקיד לו מארבע ועמדו משותם; נתון לו משותם; כ"ה אמי כשעת ההוצאה; פי' כשיעור שהיה שוה בית ששלח בו ידו והוציאנו

והתנן בכה הגזלים משלמין כשעת הגזילה; ואע"ג דצפ' הגזל [קמח] (ב"ק דף יז:); אמרי' זה הכלל כל הגולנים משלמין כשעת הגזילה לאתווי דרבי אלעאי דאמר גגנ טלה ונעשה חל עגל ונעשה שור נעשה שיני צידו וקנאה משמע דלא מיירי כנכרי אינא קונות:

והתנן בכה הגזלים משלמין כשעת הגזילה; ואע"ג דצפ' הגזל [קמח] (ב"ק דף יז:); אמרי' זה הכלל כל הגולנים משלמין כשעת הגזילה לאתווי דרבי אלעאי דאמר גגנ טלה ונעשה חל עגל ונעשה שור נעשה שיני צידו וקנאה משמע דלא מיירי כנכרי אינא קונות:

ליתא

לצרכיו; אמ' רבא מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה; מעיקרא שריא זוזא ולכסוף שריא ד' הוי דשריא; איתבר ממילא משלם זוזא; מאי טעמ' השתא לא גזיל; אמאי קא מחייבת ליה אההיא שעתא גזול; [והיא שעתא] וזוא התי שריא; ואינשי עליה; תנן ותנן כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה; וההיא שעתא ד' הוי אינא נאמן דאמר; כלומ' אם בשעת הגזילה היתה שוה ד' ובעת הוצאה מן העולם שוה זוזו; ר' האי גונא ב"ה אמי' כשעת ההוצאה; מאי היא; אימי' כשעת הוצאה או שתיא; ובחסר; מי איכא מאן דאמי' כלומ' אם בשעת הגזילה היתה שוה ד' ובעת הוצאה מן העולם שוה זוזו; ר' האי גונא י"ש מי שאמי' משלם זוזו; וכי חולק אדם על משנתנו דתנן כל הגולנים משלמין כשעת הגזילה;

^[1] סה